

Θέτοντας αυτό το ερώτημα, ο συγγραφέας επιχειρεί ένα μεγάλο και σπουδαίο ταξίδι. Διαβασμένος, αναλυτικός και παρατηρητικός, με κυρίαρχο εργαλείο το σκεπτικισμό, αφήνει στον αναγνώστη ελάχιστα περιθώρια αμφισβήτησης.

Αν τώρα θελήσουμε να δώσουμε έναν ορισμό στον σκεπτικισμό, θα λέγαμε ότι σημαίνει τη συστηματική κατάρριψη των αμφιλεγόμενων δοξασιών και θεωριών.

Ο Shermer δεν βάζει μόνον ερωτήματα του τύπου: γιατί πιστεύουν τόσοι άνθρωποι στην τηλεπάθεια, στους μάγους, στις προηγούμενες ζωές, στις απαγωγές από εξωγήινους και στα φαντάσματα, αλλά δίνει και τις αντίστοιχες απαντήσεις. Συνάμα προσφέρει, λογικές αναλύσεις και πολύτιμα στοιχεία έτσι ώστε όχι απλώς να μάθουμε την αλήθεια για τις τόσες απάτες και πλάνες που βρίσκουν απήχηση στη σημερινή κοινωνία, αλλά και να είμαστε σε θέση να τις αντικρούσουμε. Τα επιχειρήματά του συνιστούν, εν τέλει, έναν πανηγυρικό για το επιστημονικό πνεύμα και τη χαρά που μπορεί κανείς να αντλήσει ερευνώντας τα μεγαλύτερα μυστήρια του κόσμου, ακόμα και αν πολλά από τα ερωτήματα που τίθενται παραμένουν, προς το παρόν, αναπάντητα.

Το βιβλίο εμπεριέχει τεράστιο πλούτο πληροφοριών που ο συγγραφέας τον διαχειρίζεται με αξιοζήλευτο τρόπο. Από τη θεωρία του φαινομένου του εκατοστού πιθήκου και την οριακή μάζα του E. Hartley, έως το αξίωμα του David Hume, όπου *«καμιά μαρτυρία δεν είναι αρκετή για να επαληθεύσει ένα θαύμα, παρά μόνον αν η μαρτυρία αυτή είναι τέτοια, ώστε το να ήταν εσφαλέμνη θα αποτελούσε μεγαλύτερο θαύμα από εκείνο που επιχειρεί να θεμελιώσει.»*

Με τη δική του τοποθέτηση ότι: *«η επιστήμη και η ιστορία είναι συσσωρευτικές και προοδευτικές»*, αλλά και την άποψή του πως: *«Αν οι ειδικοί της κρυφονικής επιτύχουν να επαναφέρουν κάποιο άτομο στη ζωή, η διάκριση μεταξύ ζωντανών και νεκρών θα γίνει ασαφής»* χτίζει σιγά – σιγά το οικοδόμημά του και καταλήγει αβίαστα στο συμπέρασμα πως: *«Το σκέπτεσθαι αποτελεί το ουσιωδέστερο ανθρώπινο χαρακτηριστικό.»*

Υπερασπίζεται την επιστήμη, με σωρεία επιχειρημάτων όπως:

«Στην επιστήμη η πεποίθηση πρέπει να θεμελιώνεται πάνω σε θετικά αποδεικτικά στοιχεία που ενισχύουν κάποιον ισχυρισμό και όχι στην έλλειψη στοιχείων υπέρ ή κατά ενός ισχυρισμού.» Αλλά δεν έχει πρόβλημα στο να σταθεί και επιφυλακτικός απέναντί της, γράφοντας πως: *«Απλώς και μόνον επειδή η επιστήμη έχει αποδειχτεί εξαιρετικά επιτυχής στο παρελθόν δεν σημαίνει ότι μπορεί να λύσει όλα τα προβλήματα στο μέλλον.»*

v

Είναι επικριτικός, απέναντι στους οπαδούς αλλότριων θεωριών, αλλά παραμένει ψύχραιμος και δανειζόμενος μια σκέψη του συναδέλφου του Τζέιμς Ράντι υπενθυμίζει: *«οι πιστοί των παραφυσικών φαινομένων είναι σαν τα πλαστικά παπάκια που δεν μπορείς να βυθίσεις με τίποτα».*

Δημοσιεύει εκπληκτικά στοιχεία όπως π.χ. ότι σύμφωνα με μια δημοσκόπηση του 1996 της εταιρείας Γκάλλοπ, το 96% των ενηλίκων Αμερικανών πιστεύουν στον θεό, 90% στον παράδεισο, 79% στα θαύματα και 72% στους αγγέλους (Wall street journal 30 Ιανουαρίου '96).

Ένα μεγάλο μέρος του βιβλίου είναι αφιερωμένο στο ολοκαύτωμα και στις ανατροπές εκείνων των θεωριών που ισχυρίζονται ότι δεν συνέβη ποτέ ή ότι ήταν πολύ μικρότερης εμβέλειας.

Αξία έχουν και οι δύο τελευταίες αράδες του πονήματος όπου αναφέρονται τα εξής:

«...Η ελπίδα ότι η λογική και η επιστήμη μαζί με την αγάπη και την ανθρώπινη κατανόηση, μπορούν να μας βοηθήσουν να καταλάβουμε το σύμπαν τον κόσμο και τον εαυτό μας.»

Σε κάθε περίπτωση όχι μόνον αξίζει να διαβαστεί, αλλά η ανάγνωση του συχνά γίνεται απολαυστική.

Η μετάφραση είναι του Μιχάλη Παναγιωτάκη, η πρωτότυπη έκδοση κυκλοφόρησε το 1998 και στην Ελληνική γλώσσα εκδόθηκε τον Φεβρουάριο του 2003 από τις Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης. Στο τέλος της έκδοσης, υπάρχει πλήρης βιβλιογραφία και index.

Το περιεχόμενό της, ανά μέρη, έχει ως εξής:

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΣΚΕΠΤΙΚΙΣΜΟΣ

1. Υπάρχω, άρα σκέπτομαι Το μανιφέστο ενός σκεπτικιστή
2. Το πολυτιμότερο όλων Η διαφορά μεταξύ επιστήμης και ψευδοεπιστήμης
3. Πώς παρεκτρέπεται η σκέψη. 25 λογικές πλάνες που μας οδηγούν στο να πιστεύουμε σε παράξενα πράγματα

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΨΕΥΔΟΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΑ

4. Αποκλίσεις Τα φυσικά, τα παραφυσικά και ο Έντγκαρ Κέυσι
5. Μέσα από το αόρατο Περιθανάτιες εμπειρίες και η αναζήτηση της αθανασίας
6. Απαγωγή! Επαφές με εξωγήινους
7. Επιδημίες κατηγοριών. Μεσαιωνικά και σύγχρονα φαινόμενα «μαγισσοφοβίας»

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ: ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΣΜΟΣ

8. Εν αρχή Μια βραδιά με τον Ντουέν Γκις
9. Αντιμετωπίζοντας τους δημιουργιστές. 25 επιχειρήματα των δημιουργιστών και 25 απαντήσεις των υποστηρικτών της εξέλιξης

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΨΕΥΔΟΙΣΤΟΡΙΑ

10. Στην εκπομπή του Ντόναχιου. Ιστορία, λογοκρισία και ελευθερία του λόγου
11. Ποιοι λένε ότι το Ολοκαύτωμα δεν συνέβη ποτέ και γιατί το λένε; Επισκόπηση ενός κινήματος
12. Πώς γνωρίζουμε ότι το Ολοκαύτωμα πράγματι συνέβη; Ξεσκεπάζοντας τους αρνητές του Ολοκαυτώματος
13. Συνεχή και διακριτά μεγέθη. Η άποψη ενός Αφρο-ελληνο-γερμανο-αμερικανού για τις φυλές

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ: Η ΕΛΠΙΔΑ ΑΝΑΒΛΥΖΕΙ ΑΙΩΝΙΑ

14. Ο Δρ. Τίπλερ συναντά τον Δρα Πάγγλωσσο Μπορεί η επιστήμη να ανακαλύψει τον καλύτερο από όλους τους δυνατούς κόσμους;
15. Τελικά, γιατί πιστεύουν οι άνθρωποι σε παράξενα πράγματα;

υ.γ. πολλές ευχαριστίες στον αναγνώστη Τασ. Τασ. που είχε την καλωσύνη να μου το δανείσει αλλά και την υπομονή να περιμένει να το διαβάσω. Τις καλύτερες ευχές μου επίσης, γιατί σήμερα (04/Φεβ.) έκλεισε τα 19 του χρόνια.

